

UiO : Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Språklæring og tekstforståelse i barnehagen

Hvordan arbeidet barnehagene med å legge til rette for språklæring og tekstforståelse i prosjektet?

Dette ønsket vi å finne ut..

Kan en intervensjon rettet mot samtaler over bøker gjennom ett år i barnehagen bidra til å utvikle tospråklige barns vokabular, grammatikk og narrative kompetanse?

Prosjektets omfang

- Tospråklige barn, født i 2009, 2010 og 2011
- 60 barnehager på det sentrale østlandsområdet
- Barnehageavdelingene ble tilfeldig fordelt i en intervensjonsgruppe og en sammenligningsgruppe

	Totalt	Intervensjons- gruppe	Sammenlignings- gruppe
Avdelinger	123	61	62
Fokusbarn	464	246	218

Prosjektspråk	Antall fokusbarn i prosjektet
Albansk	24
Arabisk	43
Bosnisk/Serbisk	14
Polsk	45
Russisk	7
Somali	65
Sorani Kurdisk	22
Tamil	35
Tyrkisk	28
Urdu	94
Vietnamesisk	21
Øvrige språk	66

Flerspråklige barnegrupper i de rekrutterte avdelingene

- I snitt 18 barn per avdeling
- I snitt 11 barn per avdeling med to foreldre som snakket et annet språk enn norsk hjemme
- I snitt 5 barn per avdeling med en forelder som snakket et annet språk enn norsk hjemme

Datainnsamling

- Spørreskjema til alle avdelingene – pedagogisk leder
- Telefonintervju med foreldrene
- Språkoppgaver med barna
 - Høst 2014 (før intervensjonen)
 - Vår 2015 (rett etter intervensjonen)
 - Vinter 2015/16 (et halvt år etter intervensjonen)
- Observasjoner av språk og lesing på avdelingene
- I intervensjonsgruppa: innsamlede lydopptak av samtaler over bøker hjemme og i barnehagen

Hva fikk intervensjons- avdelingene?

- 15 barnebøker + diktafon
- Støttemateriell med forslag til hvordan pedagogene kunne igangsette samtaler med barna om bøkene
- Materiale til å understøtte intervensjonen, f. eks en eske med superord, kunnskapskort, en pingvin
- Tilbud om veiledning fra prosjektledelsen gjennom året

Hva fikk familiene i intervensjonsgruppa?

- 4 av bøkene som det ble arbeidet med i barnehagen
 - Familiebøkene var stort sett uten tekst, tekst var oversatt til norsk og familiespråket
- Et lesekort til barnet med klistremerker
 - Foreldrene fikk vite hvilke ord i boka barnehagen arbeidet med (for eksempel på vietnamesisk: Con ðà ðiều / Struts)
- Et informasjonsskriv til foreldrene som også var lest inn på en diktafon (på norsk og familiespråket)

Valg av tema og bøker

- Bolk 1: Å reise og å høre til
- Bolk 2: Å leve sammen og finne løsninger
- Bolk 3: Å være meg med mine følelser
- Bolk 4: På savannen i Afrika

Vi valgte ulike typer bøker: fortellende bøker, kunnskapsorienterte bøker, ordløse bøker. Vi hentet noen bøker fra utlandet for å gi barnehagene noe nytt

Eksempel støttematerialet til boka **Mistet og funnet** av Oliver Jeffers, Gyldendal. Boka handler om vennskapet mellom en pingvin og en gutt

Språkforståelse

- Superordet gruble: tenke hardt på noe, lure på noe, hvordan ser vi ut når vi grubler på noe?

Emosjoner og perspektivtaking

- Hva tror dere pingvinen føler? Hvordan tror dere pingvinen ville fortalt denne historien?

Resonnering

- Tror dere pingvinen ville tilbake til Sydpolen – hvorfor/hvorfor ikke?

Kunnskap

- Isfjell er store blokker av is som driver rundt i havet

Valg av superord

- Vi valgte ord som var sentrale i teksten
- 4-5 ord i hver bok og støttematerialet gav hjelp til å snakke med barna om ordene
- For at barn skal lære ord må de høre ordene mange ganger og i mange ulike sammenhenger
- Barnehageavdelingene arbeidet med superordene på ulike måter utover selve boklesingen

Dette la vi vekt på

- Samtalene over bøkene
- Å tilpasse opplegget til barnegruppen
- Å knytte temaene i bøkene til barnas lek og bruke superordene i mange ulike sammenhenger
- Foreldresamarbeid
 - Snakke med foreldrene om boklesingen i barnehagen og vise interesse for hva barnet fortalte om bøkene hjemme
 - Pingvinen ble ofte sendt hjem på besøk til barna

Plan for boklesing i barnehagen

- Intervensjonsavdelingene skulle arbeide med 15 barnebøker i løpet av barnehageåret (4 bolker)
- Skulle lese hver bok tre ganger i stor eller liten gruppe. Mulighet for å inkludere de andre barna på avdelingen som ikke deltok i studien
- Til sammen 45 boklesinger over ett år (ett lydopptak per bok). Pedagogisk leder rapporterte på gjennomføringen
- Den siste uken i intervensjonsopplegget valgte avdelingene (ofte i samarbeid med barna) tre bøker som de ville lese på nytt

Plan for boklesing hjemme

- Barna fikk med seg bøkene hjem i god tid før barnehagen arbeidet med bøkene
- Det var primært barnehagene som skulle støtte foreldrene gjennom samarbeid om boklesing
- Barna og foreldrene ble bedt om å snakke sammen om bøkene og bruke det språket som var naturlig
- Foreldrene ble informert om superordene på norsk og morsmål - erfaringer fra piloteringen
- Foreldrene tok et opptak av boklesing hjemme for hver bok
80% av familiene leverte ett eller flere opptak

Tusen takk for samarbeidet!